

Stanowisko nr 5/1/2022
stron pracodawców, pracowników i strony samorządowej
Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w Katowicach
z 3 marca 2022 r.
w sprawie
uproszczenia procedur związanych z zatrudnianiem cudzoziemców

W chwili obecnej polski rynek pracy cechuje się niskim bezrobociem rejestrowanym – w październiku 2021 było to 5,5%, przy czym w poszczególnych powiatach wartość tego wskaźnika spada nawet poniżej 3%. Również dane pochodzące z BAEL, (Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności) wskazują na jeden z najniższych w Unii Europejskiej poziomów bezrobocia – w drugim kwartale 2021 wśród osób w wieku produkcyjnym (18–59/64 lata) stopa bezrobocia wyniosła 3,7%.

Niski poziom bezrobocia oznacza dla pracodawców, szczególnie tych zlokalizowanych na terenach cechujących się dużym popytem na pracę, istotne problemy w pozyskaniu pracowników. Dla wielu pracodawców utrzymanie i rekrutacja osób o odpowiednich kwalifikacjach staje się największym wyzwaniem w utrzymaniu i rozwoju firmy.

Od wielu lat istniejącą różnicę między popytem a podażą pracy uzupełniają cudzoziemcy, podejmujący pracę na terenie Polski. Ich liczba systematycznie rośnie, co przekłada się w istotny sposób na sytuację budżetową państwa. Pracownicy cudzoziemscy są płatnikami podatku dochodowego i składek na ubezpieczenia społeczne. Według danych ZUS, intensywnie wzrasta liczba cudzoziemców, którzy podlegają ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, o ile w latach 2009-2014 liczba cudzoziemców, którzy podlegali tym ubezpieczeniom wzrosła o 59,3 tys., to w okresie od grudnia 2014 r. do grudnia 2020 r. już o 600,8 tys. osób.

Strony pracodawców, pracowników i strona samorządowa Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w Katowicach (WRDS) wobec przedstawionych wyżej uwarunkowań oraz w trosce o rozwój gospodarczy kraju, stabilny poziom inwestycji, a także sprawną ich realizację dostrzega nagłą potrzebę zasilenia rynku pracy pracownikami pochodzącymi z krajów spoza Unii Europejskiej.

Mając na uwadze istotną rolę czasu i terminów w procesie zatrudniania cudzoziemców, jak również efektywność procedur związanych z legalizacją pracy cudzoziemców, strony pracodawców, pracowników i strona samorządowa Wojewódzka Rada Dialogu Społecznego w Katowicach dostrzegają potrzebę nowelizacji prawa umożliwiającego cudzoziemcom podejmowanie legalnej pracy na terenie Rzeczypospolitej Polskiej oraz postuluje uproszczenie związanych z tym procedur, a także przedstawia propozycje zmian mających na celu ich usprawnienie. Strony Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w Katowicach podejmujące niniejsze stanowisko wyrażają jednocześnie przekonanie, że najwłaściwszą drogą nowelizacji prawa jest poprzedzenie jej konsultacjami społecznymi, z uwzględnieniem grup i organizacji, których zakres działania w sposób szczególny związany jest z materią stanowionego prawa, w niniejszym wypadku z organizacjami związków zawodowych i organizacjami pracodawców.

Obecne przepisy, szczególnie dotyczące uzyskania pozwolenia na pracę, zezwolenia na pobyt czasowy i pracę, są zbyt skomplikowane, a wynikające z nich procedury trwają zbyt długo. Rozumiemy i podzielamy pogląd, że priorytetem państwa w zakresie dopuszczania cudzoziemców do polskiego rynku pracy powinno być zapewnienie bezpieczeństwa oraz uzupełniający wobec rodzimych pracowników charakter pracy wykonywanej przez cudzoziemców. Nie może to być jednak usprawiedliwieniem dla nadmiernie wydłużających się i niejasnych procedur, odmiennych standardów postępowania w poszczególnych urzędach czy realizacji procedur w oparciu o dokumenty dostarczane w formie papierowej zamiast elektronicznej.

Proponujemy rozważenie wprowadzenia m.in. następujących rozwiązań:

1. Przeniesienie realizacji procedury wydawania pozwolenia na pracę z urzędów wojewódzkich do powiatowych urzędów pracy, w sytuacji, gdy uprzednia analiza możliwości organizacyjnych samorządów i kwestii finansowych przyniosłaby pozytywny rezultat.
2. Całkowitą rezygnację z testu rynku pracy, w sytuacji gdy bezrobocie rejestrowane na lokalnym rynku pracy nie przekracza ustalonego poziomu (np. 4,5%).
3. Wydłużenie okresu powierzenia cudzoziemców możliwości powierzenia innej pracy na okres 90 dni, przy zachowaniu tych samych warunków pracy, które zostały określone w oświadczeniu.
4. Rozszerzenie możliwości korzystania z oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy przez obywateli większej liczby państw oraz przez cudzoziemców podejmujących prace w zawodach deficytowych na rynku pracy.
5. Ujednolicenie procesów związanych z legalizacją zatrudnienia cudzoziemców we wszystkich jednostkach administracyjnych wydających decyzję.
6. Jednoznaczne określenie listy dokumentów wystarczających do wydania pozwolenia na pracę, co pozwoli na uniknięcie wielokrotnego wzywania celem przedłożenia dokumentów poświadczających te same fakty.
7. Przyjęcie rozwiązań organizacyjnych upraszczających procedury związane z legalizacją pracy cudzoziemców, przykładowo:
 - a) przyjęcie jako standardu możliwości załatwiania spraw przez członków jednego gospodarstwa domowego na spotkaniach wyznaczonych w tym samym terminie, a nie w terminach odrębnych dla każdego członka jednego gospodarstwa domowego, w tym nieletnich;
 - b) rezygnacja z wielokrotnego składania tych samych dokumentów;
 - c) przyjęcie jako standardowego rozwiązania umieszczania odcisku stempla w paszporcie cudzoziemca, zamiast wydawania informacji o złożonym wniosku, która powoduje problem z potwierdzeniem legalności pobytu w okresie oczekiwania na wydanie decyzji.

Strony pracodawców, pracowników i strona samorządowa WRDS w Katowicach uważa za zdecydowanie wartą rozważenia propozycję powierzenia administracji samorządowej realizację zadań w zakresie wydawania zezwoleń na pracę, które aktualnie należą do właściwości wojewody. Pracownicy powiatowych urzędów pracy są merytorycznie przygotowani do wykonywania wskazanych zadań. Od wielu lat wykonują obowiązki z zakresu rejestracji oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi, wydawania

informacji na temat możliwości zaspokojenia potrzeb kadrowych, po przeprowadzeniu testu rynku pracy, a od 1 stycznia 2018 r. wydawania zezwoleń na pracę sezonową.

Mamy świadomość, że zagadnienie przyjmowania cudzoziemców ma – obok wymiaru ekonomicznego – również swój wymiar społeczny. Dlatego też konieczne jest określenie zasad korzystania przez cudzoziemców z usług publicznych. Z punktu widzenia integracji, szczególnie istotne wydaje się przygotowanie placówek edukacyjnych do pracy z dziećmi migrantów.

Temat migracji zarobkowej nie może dłużej czekać. Polscy pracodawcy potrzebują większej liczby pracowników niż ta dostępna obecnie. Trendy demograficzne wskazują, że w kolejnych latach będziemy doświadczać dalszego zmniejszania liczby osób w wieku produkcyjnym. To wymaga podjęcia już teraz zdecydowanych i skutecznych działań na rzecz pozyskania pracowników z krajów trzecich.

W imieniu
stron pracodawców, pracowników i strony samorządowej
Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w Katowicach

Przewodniczący
Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w Katowicach

Jakub Chełstowski